

DZIAŁ 86

OPIEKA SPOŁECZNA

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfowie Śląskim obejmuje swoim działaniem teren Miasta i Gminy Gryfów Śląski o liczebności około 11.000 osób. W celu realizowania zadań nałożonych na ośrodki pomocy społecznej, w naszej placówce zatrudnionych jest 19 osób, z czego bezpośrednio w terenie pracuje 13. Osoby pracujące w terenie to 5 pracowników socjalnych oraz 8 opiekunów nad chorymi w domu.

Pracownicy socjalni zajmują się w swojej pracy rejonami opiekuńczymi liczącymi około 2.500 osób, a do ich zadań należy przede wszystkim: badanie potrzeb społecznych jednostki i zbiorowości społecznych, w których występują: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, upośledzenie fizyczne lub umysłowe, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, rodzina niepełna, wielodzietność (4 i więcej dzieci), alkoholizm, narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, osoby w wieku poprodukcyjnym; stawianie lub udział w formowaniu diagnozy społecznej; opracowywanie planów pomocy dla jednostki i zbiorowości społecznych obejmowanych pomocą; bezpośrednio lub pośrednio udzielanie różnych form pomocy socjalnej, bądź podejmowanie i pobudzanie inicjatywy innych osób lub instytucji w tym zakresie, także działań profilaktycznych.

Drugą znaczącą grupę pracowników ośrodka pomocy społecznej stanowią opiekunowie. Opiekunowie nad chorym w domu świadczą usługi grupie ludzi potrzebującej bezpośredniej pomocy osoby drugiej, a są to zwłaszcza:

- osoby obłożnie i ciężko chore całkowicie samotnym,
- osoby obłożnie i ciężko chore zamieszkujące wspólnie z rodziną, wyłącznie w godzinach pracy członków rodziny,
- osoby samotne, niesprawne, które wymagają opieki ogólnej w miarę możliwości ośrodka pomocy społecznej,
- inne osoby dotknięte wypadkami losowymi;

Uchwalona w końcu 1990 roku ustawa o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze, które ukazały się w kwietniu 1991 roku stworzyły możliwość realizacji idei zapewnienia opieki i doprowadzenia, jeśli to jest tylko możliwe do samodzielności życiowej osób i rodzin; doprowadzenia do sytuacji, w której osoba i rodzina nie będą wymagały zewnętrznego wsparcia. W myśl tych dokumentów pomoc społeczna powinna być otwarta, elastyczna oraz winna dysponować różnymi formami wsparcia i wykwalifikowaną kadrę fachowców. Krąg osób i rodzin uprawnionych do pomocy społecznej w myśl ustawy jest szeroki (ustawa daje prawo do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej każdemu, kto znalazł się w trudnej sytuacji życiowej, której nie może przezwyciężyć własnymi siłami), a proponowany zakres świadczeń różnorodny.

Podstawowym kryterium określającym prawo do świadczeń z pomocy społecznej jest brak źródła utrzymania lub dochód na osobę w rodzinie nieprzekraczający kryterium dochodowego określonego w art.4 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przy równoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z wymienionych okoliczności: sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, upośledzenie fizyczne bądź umysłowe, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. W dniu 31 grudnia 2000 roku wysokość dochodu uprawniająca do świadczeń z pomocy społecznej wynosiła:

- *na osobę samotnie gospodarującą – 401 zł,*
- *na pierwszą osobę w rodzinie – 364 zł,*
- *na drugą i dalsze osoby w rodzinie powyżej 15 lat – 256 zł,*
- *na każdą osobę w rodzinie poniżej 15 lat – 183 zł.*

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, pomoc może być przyznana osobom lub rodzinom nie spełniającym tych warunków w formie pieniężnej lub w naturze pod warunkiem jednak zwrotu części lub całości świadczenia, a w wypadkach wyjątkowych w formie tzw. zasiłku specjalnego.

O wielkości, rodzaju i zakresie udzielanej pomocy decyduje kierownik MGOPS na wniosek pracownika socjalnego, po zapoznaniu się z sytuacją życiową osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc. Decyzja taka jest w dużym stopniu fakultatywna, zależy bowiem od uznania przez pracownika socjalnego, że sytuacja z którą ma on do czynienia wyczerpuje któreś z wymienionych wcześniej kryteriów, jak również uznania kierownika MGOPS, że możliwości pomocy społecznej (także, a niekiedy zwłaszcza finansowe) pozwalają na udzielenie takiej pomocy. W tym właśnie miejscu rodzą się najpoważniejsze wątpliwości natury społecznej i etycznej. Dotyczą one przede wszystkim tego, że sprawa każdej osoby (rodziny) rozpatrywana jest indywidualnie, a pomoc finansowa przyznana rodzinie (po uwzględnieniu możliwości pomocy społecznej) oceniana jest przez pryzmat faktycznych potrzeb (finansowych) osoby – rodziny oraz niejednokrotnie porównywana jest z pomocą udzielaną innym osobom - rodzinom. Operatywność działania pracowników pomocy społecznej można ocenić szybkością interwencji, a ta z kolei wiąże się z możliwością uzyskania w możliwie krótkim czasie pełnej diagnozy potrzeb każdej osoby lub

rodziny zgłaszającej się do placówki pomocy społecznej. Natomiast w praktyce efekty pracy pracowników pomocy społecznej postrzegane są przez nasze społeczeństwo poprzez pryzmat przyznawanej pomocy finansowej (wysokość zasiłków).

W obrębie finansowych form pomocy można wyróżnić takie, które są stosowane w sposób ciągły i systematyczny – są to świadczenia tzw. obligatoryjne, tzn. że ustawa o pomocy społecznej w sposób szczegółowy reguluje prawa do tych świadczeń, które wypłacane są w określonej ustawą wysokości. Przykładem jest renta socjalna przysługująca osobom całkowicie niezdolnym do pracy (z powodu wieku lub inwalidztwa), jeśli nie posiadają one żadnych środków utrzymania lub dochód nie przekracza kwoty najniższej emerytury. Prócz tego świadczenia do tzw. świadczeń obligatoryjnych należą: zasiłki stałe, zasiłki stałe wyrównawcze, formy pomocy z tytułu ochrony macierzyństwa oraz zasiłki okresowe gwarantowane. W obrębie finansowych form pomocy spotykamy środki doraźne czyli świadczenia tzw. fakultatywne, tzn. że wysokość tych form pomocy w znaczący sposób zależy od informacji o sytuacji rodziny, którą uzyskał pracownik socjalny oraz możliwości finansowych ośrodka pomocy społecznej, o której informację posiada kierownik ośrodka w chwili podejmowania decyzji. Należą do tej grupy takie świadczenia jak zasiłki celowe - **jednorazowe** przeznaczone na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia, remontu mieszkania, zakupu opału lub odzieży. Ta forma pomocy może być realizowana w formie pieniężnej lub rzeczowej. Inne świadczenie to **zasiłki okresowe** przyznawane osobom i rodzinom, których zasoby finansowe przejściowo nie wystarczają na zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb życiowych ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, brak możliwości zatrudnienia, brak uprawnień do otrzymania renty rodzinnej po osobie, na której ciążył obowiązek alimentacyjny oraz inne uzasadnione przyczyny.

W 2000 roku Kierownik MGOPS Gryfów Śląski wydał w sumie 2.054 decyzje.

Decyzje przyznające świadczenia:	1.544 decyzje
- zasiłki okresowe	482 decyzje
- zasiłki okresowe specjalne	2 decyzje
- zasiłki okresowe gwarantowane	45 decyzji
- renty socjalne	42 decyzje
- zasiłki stałe	40 decyzji
- zasiłki stałe wyrównawcze	33 decyzje
- zasiłki jednorazowe	808 decyzji
- zasiłki jednorazowe specjalne	5 decyzji
- zasiłki dla kobiet w ciąży	27 decyzji
- zasiłki rodzinne	3 decyzje
- zasiłki pielęgnacyjne	20 decyzji
- zasiłki z Państwowego Funduszu Kombatantów	37 decyzji
Decyzje zmieniające (na korzyść lub niekorzyść strony)	133 decyzje
- zasiłki okresowe	132 decyzje
- zasiłki jednorazowe	1 decyzja
Decyzje odmowne	377 decyzji
- zasiłki okresowe	219 decyzji
- zasiłki jednorazowe	158 decyzji

Od wydanych decyzji odwołało się 6 osób, z czego 4 odwoływały się od decyzji nie przyznającej świadczenia z powodu braku środków finansowych - we wszystkich przypadkach decyzje zostały utrzymane w mocy. Dwie osoby odwołały się od wysokości świadczenia, te zostały skierowane do ponownego rozpatrzenia, jednak w związku z brakiem środków finansowych utrzymane zostały pierwotne wysokości przyznanych zasiłków.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomoc Społecznej w Gryfowie Śląskim, w roku 2000 w ramach działalności statutowej na rzecz mieszkańców gminy wydatkował do 31 grudnia 2000 roku środki finansowe na pomoc społeczną w wysokości : **1.456.043,67** w tym:

	<i>PLAN</i>	<i>wykonanie</i>
- rozdział 8524 z.zleczone (ubezpieczenia zdrowotne)	29.758,00	26.792,76
- rozdział 8613 z.własne	194.000,00	76.987,51
- rozdział 8613 z.zleczone	660.537,00	660.537,00
- rozdział 8695 z.własne (dożywianie dzieci w szkołach)	82.838,00	82.838,00
- w tym z budżetu wojewody	42.838,00	42.838,00
- rozdział 8695 z.zleczone (PFK)	25.296,00	25.296,00
- rozdział 8617 z.zleczone (zas. rodzinne i pielęgnacyjne)	13.445,00	13.445,00
- rozdział 8612 z.własne (płace i utrzymanie sekcji usług opiekuńczych)	220.578,00	215.651,00
- rozdział 8615 z.własne (płace i utrzymanie MGOPS)	205.300,00	204.296,40
- rozdział 8615 z.zleczone (płace i utrzymanie MGOPS)	150.200,00	150.200,00

Tabela I. Zadania własne (dożywianie, usługi opiekuńcze)

Lp.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
1.	Zasilek Celowy	170	684	X	36.104 zł
2.	Zasilek celowy specjalny	5	11	5	810 zł
3.	Sprawienie pogrzebu	1	1	1	2.086 zł
4.	Usługi opiekuńcze	39	42	14.396 godzin	35.990 zł
5.	Zasilek celowy – zdarzenie losowe	0	0	0	0
6.	Posiłki dla dzieci w szkołach	123 (237 dzieci)	577	30.575	120.826 zł
RAZEM :					195.816 zł

Tabela II. Zadania zlecone

Lp.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
1.	Renta Socjalna	39	111	374	131.731 zł
2.	Zasilek Stały	23	87	204	72.920 zł
3.	Zasilek stały wyrównawczy	25	47	219	57.500 zł
4.	Dodatki	4	8	47	4.385 zł
5.	Ochr. macierz. Zas. dla kobiety	28	114	79	16.703 zł
6.	Ochr. macierz. Zas. dla dziecka	26	105	26	4.462 zł
7.	Zasiłki Okresowe	371	2014	1647	268.693 zł
8.	Pomoc dla kombatantów	33	38	36	21.996 zł
9.	Ubezpieczenie społeczne	66	-	466	104.143 zł
10.	Ubezpieczenie zdrowotne	130	-	1090	26.793 zł
RAZEM :					709.326 zł

Tabela III. Zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne.

Lp.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
1.	Zasiłki Rodzinne	15	28	151	5.562 zł
2.	Zasiłki Pielęgnacyjne	9	19	66	7.883 zł
RAZEM :					13.445 zł

Tabela IV. Zasilki okresowe

Lp.	Zasilki okresowe	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
1.	Z powodu Długotrwałej choroby	42	141	158	23.693 zł
2.	Z powodu niepełnosprawności	14	43	65	8.123 zł
3.	Z powodu braku możliwości zatrudnienia	270	912	1126	141.171 zł
4.	Okresowy Specjalny	2	6	4	700 zł
5.	Okresowy gwarantowany	43	138	294	95.006 zł
RAZEM :					268.693 zł

Dodatki mieszkaniowe

Kwota dodatków mieszkaniowych wypłaconych od początku roku zamyka się kwotą

- 353.313 zł.

Dotacja otrzymana z Urzędu Wojewódzkiego - 108.138 zł.

Z budżetu zostało wypłacone

- 245.175 zł.